

Árvai Dorottya – Tábor Iván

Összeszöve-szétszálazva. Kettős vezetés, közös gondolkodás a PsziHén való jelenlétéről

Bevezető – az elbeszélők tere

A *Pszichoterápiás Hétvég* (PsziHé) évente megrendezett szakmai-közösségi esemény, ahol különböző pszichoterápiás irányzatok képviselői, segítő szakemberek vagy az esemény iránt érdeklődők kiscsoportos, nagycsoportos és plenáris keretekben találkoznak önismereti, módszertani és közösségi célból. Számunkra olyan tér (terek tere), ahol a szakmai tanulás, az önismeret és a közösségi kapcsolódás egyszerre van jelen. Tavaly első (de talán nem utolsó) alkalommal vezettünk közösen csoportanalitikus kiscsoportot a rendezvényen.

Amikor elkezdtünk gondolkodni ezen az íráson, hamar kiderült, hogy bár sokféleképpen tudnánk róla írni, mégis a párbeszédes formát választjuk, amiben az élmény közös és egyéni aspektusait is meg tudjuk jeleníteni, megidézve azt a vezetői működést, amit a PsziHé-n gyakoroltunk. Hiszen a PsziHé is közös tér, sokhangú szövet: a kiscsoportok, a nagycsoport, a plenáris, a stáb, a peer szupervíziók¹, a folyosó, étkező és egyéb informális terek, találkozások egymásra ható rendszerében osztozunk az élményeken is. A dialógus áll legközelebb a kettős csoportvezetés természetéhez: egyszerre együtt és külön, figyelni egymásra, reagálni, elbírní a bizonytalanságot, közösen tartani egy teret. Az írás formája így nemcsak stilisztikai döntés, hanem azt a vezetői attitűdöt igyekszünk megmutatni vele, ahogyan kapcsolatban voltunk egymással és a közeggel – nyitottan, együttműködve, építkezve a különbözőségekből. Ahogy a csoportban is visszatükröződtünk egymásban, úgy az írás során is próbáljuk érteni és elmondani, mi történt velünk ott és akkor – közben talán hasonló történik majd velünk itt és most, az írás során is.

¹ Peer szupervízió: két-három kiscsoport vezetőjének közös szupervíziója a Hétvég során, a csoportokban zajló folyamatok szélesebb reflexióját biztosítja.

Doró: Kezdjük talán onnan, hol is kezdődik a mi történetünk.

Iván: Mi már a csoportanalitikus képzésben egy szemináriumba jártunk, utána még a pszichoterápiás szakképzésben is együtt tanultunk. Olyan sokáig és szorosan dolgoztunk együtt, hogy számomra valahogy természetes lett, hogy ha ilyesmi történik velünk, hogy egyikünknek adódik páros vezetést megkívánó munkája, akkor a másikunkat is meg fogja keresni. És ez többször így is történt, mióta együtt képződünk.

Doró: Ahogy említetted, régóta figyelemmel kísérjük egymás tevékenységét, úgy alakult, hogy egyidőben indítottuk az első önállóan vezetett csoportanalitikus kiscsoportunkat, aminek a kezdeti nehézségeit közös szupervízióban beszéltük át eleinte. Majd együtt kezdtük írni a záródolgozatunkat, mondhatni együtt nőttünk fel a CSAKIT-ban, és egyszerre alakult ki, formálódik csoportanalitikus pszichoterapeuta identitásunk is. Innen indultunk, amikor először leültünk egymással, hogy elkészítsük a csoport összefoglalóját, amivel a PsziHé-re jelentkeztünk csoportot vezetni.

Élményeink a PsziHé tereiben

Iván: Igen, így léptünk be közösen a rendezvény előterébe. A PsziHé csoportvezetéssel kapcsolatban is arra gondoltam, hogy személyes – offline – találkozókon beszélgessünk a hozzáállásunkról, egyeztessük hangulatunkat, gondolatainkat a dologgal kapcsolatban, nemkülönben félelmeinket, inspirációinkat. Azt is vártam ezektől a találkozóktól, hogy valahogy ráérezzünk arra, ebben a projektben is tudunk-e együttműködni, érzés szinten milyen együtt lenni úgy, hogy nem rekreációsan vagyunk együtt, hanem szakmailag készülünk egy ilyen típusú programra.

Doró: A közös munka nagyon inspiráló volt számomra, minden nehézség ellenére összekötött, ahogy a csoportvezetésre készülve együtt írtuk meg a csoport összefoglalóját is, amihez találkozásokra volt szükség a szó konkrét és átvitt értelmében is. Ezek ugyanúgy szóltak a leendő csoportról, amit a PsziHén vezettünk és magunkról, egymáshoz való viszonyunkról, amire igyekeztünk reflektálni a hétvége előtt és után is. Informális helyzetekben viszonylag hamar egymásra tudunk hangolódni, van egy sajátos humorunk, de fontos volt szakmai szempontból is megközelíteni, hogy például ez a hangulat vajon csoportvezetői szerepben is megjelenik-e, ki mitől tart a csoportvezetés kapcsán, mik a fantáziáink, hogyan leszünk jelen a csoportban.

Iván: Aztán ténylegesen megérkeztünk a rendezvényre... Milyen volt Neked ott lenni?

Doró: Egyszerre volt ismerős és idegen érzés, hiszen évek óta jártam a rendezvényre, de most majdnem teljesen új szerepkörben voltam, Veled voltam csoportvezetőtársként jelen az elejétől fogva. Emiatt voltak bennem bizonytalanságok (elég leszek-e a csoportnak, stábnak vagy neked), de a közös jelenlét mégis biztonságot adott minden térben, és a stábban való integrálódást is segítette. Abban az

is számított, hogy többen voltak a CSAKIT-ből csoportvezetők, akikkel hasonló helyzetben voltunk, velük is képződött egy alcsoport, akikkel támogatni tudtuk egymást. Egy új szerepben kerestem a helyem, ami meg eltávolított az addigi élményemtől, ahogyan a korábbi Hétvégeken jelen voltam.

Iván: Több részlettel kapcsolatban is hasonlóan vagyok. Elsőre bennem is az jön fel, mennyire végigkíséri ezt az élményt egy elidegenedettség érzés, hogy stábtagnak még túlságosan új vagyok, de résztvevőnek meg túlságosan stábtagnak. Emlékszem egy jelenetre, ott vagyunk az esti szobabuliban, baráti közeget. Mindenki koccint, beszélget, szóba kerül, mi lesz még a mai éjszakai program. Ekkor jelzem, hogy eddig is alig ittam, és nem is fogok már, sőt most hamarabb lefekszem, nem lesz itt már nekem semmilyen buli. Még viccesen (nem voltam passzív-agresszív?) téged is erre szólítalak azzal, hogy holnap korábban kell ott lennünk a csoportszobában, mint bárki másnak, és hozzáfűzöm, hogy *„mert mi ott vagyunk negyedórával korábban, és tartalmazzuk az megérkezésüket”*. Érzem, kicsit idegen vagyok a buli minitársadalmában, de másnap a stábon meg azt érzem, kicsit továbbra is idegen vagyok a csoportvezetők társadalmában is. Szóval paradox módon van egy ilyen rendezvényen kívüliségi élményem, miközben éppen most válok részévé jobban ennek a szövedéknek. De hadd fogalmazzam máris át: mintha köztes vagy átmeneti térben, állapotban léteznék, és az integrálódás folyamatát kísérnék ellentmondásos érzések. Mégiscsak szabad akaratomból, dolgozni jöttem Veled ide, de nem csak letudni egy munkát, levezetni egy csoportot, hanem eközben a magam viszonyát is keresem ehhez a munkához, e munka közben és részben e munka által.

És valójában nem vagyok ebben egyedül, persze. Téged ebben végig úgy érzékellek, mint szövetségest, aki szintén ebben helyzetben van, aki biztosan átérzi ezt. Visszatérő élményem végig, hogy félszavakból is értjük egymást. És nem is csak ketten vagyunk így, örömmel emlékszem vissza a szintén új csoportvezető párosokra. Péterrel és Petrával például nemcsak erkélyen cigizés közben beszélgetünk hasonló dilemmáinkról, de a peer szupervízió is. És ott van Ági és Dóri, akikről úgy látom, szintén hasonlóan vannak ezzel, velük is érzek sorsközösséget.

Doró: Visszagondolva talán ezért is érdekes, hogy mennyire szükségünk volt arra, hogy esténként közös peer szupervíziót tartsunk a másik csoportvezető párossal, külön megbeszéljük a „dolgainkat”. És emellett pont ezen a PsziHén az egész nagy stáb nem bulizott együtt, mint ahogyan az elbeszélésekből hallottuk, hogy korábban viszont igen. Ezen a rendezvényen ez így nem történt meg.

Mondtad, hogy reggel fel kell kelni, erre figyelni kell, igen. De nem csak a buliban, hanem minden térben éberebben voltam jelen. Gyakran azon kaptam magam, hogy a szemem sarkából azt figyelem, hol van egy kiscsoport tag, vagy a nagycsoporton hol ülnek, vajon az ő szemükkel látva mi hogy jelenünk meg a köztes terekben. Ennek van egy felelőssége, hogy akármit nem lehet csinálni. Nyilván egyébként résztvevőként se lehet akármit csinálni, de a csoportvezetői szerepben ez még nagyobb jelentőséget kapott.

Iván: A nagycsoporton való jelenlétemben én is éreztem a visszafogottságot, hogy most nem nyeríthetek bármekkora valami poénon, és nem nyöghetek be akármit, mert mindent, amit mondok, a stáb részeként mondom, tehát képviselek itt valamit. Egy

etoszt, egy szakmaiságot, és így kevésbé vagyok szabad, mint ha csak mondjuk idejöttem volna csoportozni három napot csoporttagként. És igen, nekem is átfut a fejemben, hogy most minek látszunk, már a nyitó plenárison is, leendő csoporttagjaink szemében: tyúkanyó-tyúkapó szülőpárosnak látnak minket? Mit szólnak, ha egymás mellett ülünk, vagy mit szólnak, ha nem ülünk egymás mellett, és nem látnak minket együtt...

Doró: ...ami amúgy meg is történt, a bemutatkozásnál, amikor a stábtagekat a nyitóelőadás előtt bemutaták, és mindegyik vezetőpáros egymás mellett ült, és úgy álltak fel, mi meg valahogy külön ragadtunk vagy rekedtünk, és akkor egymástól távol álltunk fel, és mutatkoztunk be. És aztán ott van az is, hogy nemcsak a kiscsoporttagjaink előtt jelenünk meg, de a stábon is, ami talán még ennél is bonyolultabb.

Iván: Hát igen, a stábot tényleg egy bonyolult, vegyes érzelmek mentén mozgó organizmusnak éltem meg. Egyrészt világos volt az a szándék, hogy befogadnak engem is, és ezt a legnagyobb természetességgel éli meg és állítja, de közben meg nem tud csak arra koncentrálni, hogy az újakat beiktassa, befogadja, megadja a módját és a terét teljes mértékben. Mert nem egy üres térbe lépünk be, hanem egy már sok mindennel telített térbe, amit sűrű, élő történelem, interakciók töltenek ki. Már az első perctől az volt a benyomásom, hogy hosszú évek óta menő történetek, konfliktusok vannak itt folyamatban, reagálnak egymásra, és ezek is megoldást és kibontást követelnek. A szervezők, akik az egyesület meg a rendezvény életéért és folyamatosságáért felelnek, egyszerre szeretnék megoldani a múltat, a jelent és a jövőt. Teret biztosítani az újak integrálására, a régi nézet- és egyéb különbségek integrálására, mellesleg gondoskodni arról, hogy a futó rendezvény is biztonságos keretek között folyjon. Eközben hallom a szkeptikus hangokat, ahogy a rendezvényen, úgy a stábon is, a hirtelen megnöve létszámmal, a „túl sok újjal” kapcsolatban, amit már nem bír el a stáb vagy maga a fizikai helyszín. És én ebben a zajlásban próbálom itt megvetni a lábam. Olyannak is látom ezt utólag, mint egy szülest, amit akarni kell mindkét félnek, és küszködni, harcolni is kell azért, hogy ez a befogadás megtörténjen. Ráadásul kölcsönösen, mert ha meg a stáb felől nézem, neki is születés ez – velünk kiegészülve születik újjá.

Doró: Ahogy már említettem, nekem egy kicsit más volt a helyzetem, mert én korábban egyszer vezettem csoportot a PsziHén mással, amikor szintén részt vettem a stábon. Ennek ellenére vagy ezzel együtt, ez mindig más és más, már csak azért is, mert minden évben más a stáb összetétele is. Erről egy színházi hasonlat jut eszembe, hiszen ott sincs két ugyanolyan előadás. Lehet ugyanaz a darab, ugyanaz a helyszín és a díszlet, de változhat a szereposztás, a társulat tagjai, a közönség is minden este másmilyen állapotban érkezik, de akár a színész is. Ebből fakadóan változhat a jelenlét és a játék is a színpadon. Számomra a tavalyi évben például meghatározó volt, hogy a Tündérhegyen dolgozók tartották a nagycsoportot, ahol én korábban gyakorlaton voltam, szóval több tekintélyszemély is részt vett. Szorongtam, hogy hozzászólhatok-e, ha igen, mikor és mit mondhatok, van-e hatása, vagy nincs. De ott volt bennem az erős vágy, meg egy a jóféle izgatottság, hogy ott vagyok, részese vagyok, számítok, és hogy mégis ismerős a közeg, odatartozom. Azt hiszem, ez utóbbihoz kellett nekem a legtöbb munka, mert ezt az érzést, hogy van ott helyem és keresnivalóm, és hathatok

és szólhatok, ezt senki nem fogja tudni megadni kívülről, ez belülről kell hogy megérkezzen. Azt gondolom, hogy ebben sokat tudott segíteni ez a Hétvégé, és az is, hogy Veled sokat beszélgettünk erről közben is meg utána is. Ez is egyfajta felnövéstörténet.

A kiscsoport tere²

Iván: És mindhárom nap ezekből az összetett történetekből és terekből érkeztünk meg a mi kiscsoportunkba. Illetve az én első élményem magával a csoportszobával volt: előző éjjel érkeztem, félhomályos folyosó végén a szobám mellett egy félig nyitott duplaajtó, rajta már kinyomtatva a neveink. Belesek a sötét szobába és megszámolom a székeket. Izgatottság, kétségek, elszántság és büszkeség kavargtak bennem, és valami jó érzés, hogy tessék, máris elkezdődött. Aztán másnap, ahogy már ketten fogadtuk a csoporttagokat, és először körbeültünk, most úgy emlékszem, eléggé megnyugodtam. Valahogy úgy éreztem, máris létrejön egy kapcsolat a csoporttal, egy együttműködés, mintha már az első köszönésekben-biccentésekben ott lenne egy hang, hangulat, amiben el lehet indulni közösen. Mi egymással szemben ülünk, bennem mindig úgy marad meg, hogy Te ülsz az ablak előtt, én meg az ajtó előtt, és látom mögöttem a Balatont, pedig tudom, hogy nem így volt: végig forgóban voltunk, keresztben-hosszában, még átlósan is ültünk, mindig egymással szemben. Ebben a forgásban végig meg is maradt ez a kezdeti bizalmam benned, magunkban. És neked ez milyen volt, közösen vezetni magát a kiscsoportot?

Doró: Emlékszem, ahogy először megláttuk az üres szobát a székekkel, és elképzeltem, hogy megtelik a csoporttagokkal, majd elkezdtünk arról beszélni, mi hol ülünk majd. Érdekes, én is úgy emlékszem rád, hogy az ajtó előtt ülsz, pedig tényleg folyamatosan, szinte egyenlő arányokban cserélgettük a helyünket. Az első csoportülés a hétvégén nagyon izgalmas helyzet volt, inkább vegyes érzésekkel. Egyrészt nekem is megvolt ez a nyugalom, bármi történik, bízhatunk a csoportban, a tagokban és egymásban, és ez önmagában adott egy lendületet. A bizonytalanság érzése ismerős volt már más csoportvezetési helyzetekből, igyekeztem hát azokra a tapasztalatokra támaszkodni, bírni kell, és működni fog. Szorongató volt viszont az a része, hogy nem mi válogattuk be a csoporttagokat, tehát nem tudtuk, tulajdonképpen kikkel ülünk majd le. Persze a bizonytalanság nemcsak a csoporttagokból fakadt, bennem is megjelent. Vajon elég jó csoportvezető leszek-e, elég jó társad leszek-e a vezetésben? Melyikünk lesz a „szigorúbb”? Fogunk-e rivalizálni? – persze ezeket most gondolom végig, szálaazom szét.

Ami a csoportfolyamatot illeti, általános élménye, velejárója a hétvégének, hogy a tagok nemcsak a csoporton találkoznak egymással, hanem a köztes terekben is: étkezéseknél, büfénél vagy a végénél sorbanállás közben, a nagycsoportokon, az esti buliban vagy kint cigizés közben. És ez igaz a csoportvezetőkre is. Emiatt érdekes

² A tanulmány megjelenéséről – amelyben a vezetői tapasztalataink mellett a kiscsoport eseményei is érintőlegesen szerepelnek – a csoport tagjait előzetesen tájékoztattuk.

helyzetek jöhetnek létre (esetünkben például amikor egy csoporttag megszólít Téged a szünetben és információt kér). Ide kapcsolható az az élmény is, amit korábban is említettünk, hogy az egész rendezvény alatt szem előtt kell tartani, hogy csoportvezetői szerepben is vagyunk jelen.

Számomra az a lenyűgöző minden alkalommal, hogy egy Hétvégén során ugyanúgy megjelenik egy komplex dinamika a csoportban, mint egy hosszú folyamatban, csak éppen sűrítve és felgyorsítva. Ez most is így történt, a folyamat íve a felmelegedéssel indult: a résztvevők tapogatták a közelség és a távolság határait, keresték, hogyan lehet ebben a térben kapcsolódni. Először a rendezvény világából hoztak történeteket, majd fokozatosan megnyíltak, és személyes életük rétegei is felszínre kerültek. Megjelentek transzgenerációs történetek, elégtelen anyák és hiányzó apák képei; a veszteség és a gyász témája is közel került. Amikor azonban ezek túl fenyegetővé váltak – talán a jelenlévő masszív hiányok miatt is –, a csoport kollektíven hárítani kezdett.

Mikrotörténet a csoport terében – az ablak és a szék tere

Iván: Úgy igazán látványosan a harmadik napon kezdett védekezni a csoport a fenyegető tartalmak ellen. Ez aztán egy elég váratlan helyzetben jött ki, ami máig megmaradt bennem.

Doró: Akkorra már elmélyült a folyamat, de egyben közeledett a zárás pillanata is. Azon a napon ismét megjelentek a keretszegések – a csoporton kívüli találkozások, a másokra való „rá- vagy rá-nem-nézés” tilalomként/parancsként értelmeződött –, mintha a határok próbára tételével igyekeztek volna újraértelmezni, mit is jelent számukra ez a tér, hogy vannak egymással a csoporton kívüli terekben és aztán itt a csoporton. Ebben az összefüggésben egy-egy gesztus (mosoly, elfordulás vagy összenézés) a tagok között felértékelődött, fokozott jelentéssel bírt. Majd „bekúsztak” a történeti, transzgenerációs rétegek is.

Iván: Szóval az történt, hogy az egyik csoporttagot tényleg elárasztotta a szorongás, látszott, hogy a szemkontaktust éppen elveszítjük, lecsukja a szemét, és mondja, hogy nagyon rosszul van – féltő, hogy a kapcsolat is megszakad vele, valamilyen módon kilép a helyzetből, elájul vagy elhagyja a szobát. A csoport eléggé megijedt ettől, és láthatóan várták, hogyan fogunk ezen mi, csoportvezetők segíteni, vagy ki fog itt valamit csinálni ezzel a helyzettel. Bennem is felmerült, hogy a helyzet most egy határeset, milyen csoportvezetői választ adunk rá? Tudunk még reflektíven, a csoport dinamikáján belül mozogni, vagy orvosi kérdést csinálunk belőle?

Doró: Ez volt az egyik legnagyobb kihívás a hétvége során, egyúttal egy nagyon pozitív tapasztalat is volt, ami beváltotta az előzetes várakozásainkat, hogy akármi is jön, meg tudunk birkózni vele. Segített, hogy egyrészt a csoport is nagyon támogató volt, a csoporttagok is aktívan, és sokszínűen voltak jelen ebben a helyzetben, annak ellenére, hogy volt egy nagyon erős elvárás felénk, hogy oldjuk meg azonnal. Másrészt izgalmas volt, ahogy kiegészítettük egymást. Te meg tudtad látni, érezni, nevezni a tagnak a kielégítetlen igényét, ami mentén eltávolodott a csoporttól (konkrétan egy ablaknyitási kérdés volt), akkor azt követően én arra kapcsolódtam rá,

hogyan nehéz hozzá közel kerülni, vele kapcsolatba lépni, addig, amíg csukva van a szeme. Ezután lassan elkezdte kinyitni a szemét, és akkor visszajött a kapcsolat, és ott volt a csoporton.

Iván: ...ezt követően óvatosan be tudtuk hozni nekik – és ebben partnerek voltak –, hogy ez a történet szólhatott valamiről, ami a csoporté, kifejeződhetett itt valami, ami közös, amiben osztozunk, ami nem csak ennek a csoporttagnak az egyéni problémája.

Doró: A jelenet jól illusztrálja, ahogy egy tag „szolgálatot” tett a csoportnak: elterelte a figyelmet a gyász közös, elviselhetetlennek tűnő témájáról, így időt és távolságot teremtve a feldolgozásához. Az erre való reflektálás tette lehetővé, hogy behozzák a gyásszal, veszteséggel kapcsolatos nehéz érzéseiket, élményeiket.

Iván: Korábban említetted a keretszegéseket, szerintem ez az esemény azokról is szól, a kereteken keresztül a hatalomhoz való viszonyuk is megjelenhetett ebben. Az elején megbeszélte kereteket hol biztonságot nyújtó védőhálónak látták, hol megbeszorító, parancsként vagy tilalomként érzékelt korlátoknak. Ennek megfelelően születtek kereteket védő interakciók is, de lázadó fantáziák és keretszegések is. Ezen a ponton, úgy emlékszem, éppen nagyon elnyomónak találták a kereteket, mintha valami végletes bénultságba taszítanák a csoportot, elvonnák a szabadságot. És ennek a körvonalazódó közös bénultság érzésnek a megjelenítése is lehetett az a dermedt-lezárt állapot, amelybe a csoporttag került. Ami aztán a helyzet folytatásában oldódott fel, azzal, ahogy a csoportvezető maga is keretszegő lett, amikor ablakot nyitott a tágas térre, ellensúlyozandó ezt a beszorult állapotot.

Szerintem is volt itt egy fordulat, ahogy mondod, ami nemcsak a szavak szintjén, de a csoport hangulatában is megjelent. Egyrészt, igen, a csoport ezután átélte a búcsú szomorú, dühös érzéseit, de a vezetéset is nyílt kritika érte, ráadásul hasonló, mint amit ők éreztek: az se jó, ha nem nyitunk ablakot, az se, ha igen – mindkét esetben miféle vezetők vagyunk... Tehát azok a dühös érzések nekünk is szóltak, és ahogy felvállalták ezeket az érzéseket, úgy könnyebbült meg egyre inkább ez a csoporttag, és tudott fokozatosan visszaintegrálódni. Szóval a közhangulat egyre dühösebb-gyászosabb, a csoporttag meg egyre jobban lett.

Doró: ...és akkor itt el- vagy visszajutunk az egész rendezvény (a nyitó plenáris, a nagycsoport, a stáb, a szervezők) témájához, problémájához.

Iván: Igen, azt hiszem, ebben a történetben nem csak a kiscsoport dinamikája látszott meg, megjelenhetett itt valami a rendezvény egészéből is. Hiszen a hatalomhoz való viszony kérdései több térben is visszatérően áthatották a diskurzust.

Kitekintés, utórezgések – az elbeszélők és az olvasók közös tere

Ez a közös írás, ahogy a PsziHé vezetés is, végül egyszerre lett szakmai kihívás, személyes reflexió és kapcsolati tükör. A párbeszédes forma, amit választottunk, nemcsak stílusbeli döntés volt, hanem kifejezte azt a működésmódot is, ahogyan ebben az élményben jelen voltunk: ketten, együtt, különbözőképpen. Egyikünk már ismert terepre érkezett, másikunk először próbálta ki magát ebben a szerepben – de

mindketten ugyanazt a háromnapos ívet tapasztaltuk meg, amit annyiszor hallottunk másoktól: hogy ebben a rövid időben egy egész csoportfolyamat sűrűsödhet össze, valódi mélységekkel, kapcsolatokkal, elmozdulásokkal. A láthatóvá válás, a szakmai közegben való megmutatkozás egyszerre volt izgalmas és feszítő – de ebben a közös munkában biztonságot is adtunk egymásnak, ami lehetővé tette, hogy ne egyedül viseljük ennek a súlyát.

Ahogy a kiscsoportban is előbb érzékeljük a másikat, és csak később tudjuk meg a történeteit, úgy mi is csak fokozatosan láttunk bele egymás személyes háttérébe, motivációiba, félelmeibe. Kiderült, hogy mi minden dolgozott bennünk – és kettőnk között – a látszólag sima együttműködés alatt: bizalom és bizonytalanság, közelség és távolság, féltékenység és elismerés. És talán éppen ezek a rétegek adtak mélységet a közös vezetésnek is, ezek által vált reálissá és kevésbé idealisztikussá. A PsziHé így nemcsak gyakorlótér volt számunkra, hanem egy szimbolikus átmeneti tér is: szakmai felnöves, pozícióváltás és egy új szövetség kezdete. Ez a szöveg ennek a szövetségnek is lenyomata – ahogy beleszövödtünk a rendezvény szövetébe, egymás történetébe és talán egy kicsit a csoportanalitikus közösségbe is.